

ВИСНОВОК

творчого керівника, Героя України, народного артиста України,
лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка,
академіка Національної академії мистецтв України,
професора, завідувача кафедри хорового диригування
Національної музичної академії України
імені П. І. Чайковського

САВЧУКА ЄВГЕНА ГЕРАСИМОВИЧА

та наукового консультанта, кандидата мистецтвознавства, доцента,
професора кафедри історії української музики та музичної фольклористики
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

ПУТЯТИЦЬКОЇ ОЛЬГИ ВІКТОРІВНИ

про творчий мистецький проєкт та його наукове обґрунтування
аспіранта творчої аспірантури кафедри хорового диригування
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

СМІРНОВА АРТУРА ЮРІЙОВИЧА

**«ЖАНР ЛІТУРГІЇ У ТВОРЧОСТІ ОЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ:
ВИКОНАВСЬКИЙ АСПЕКТ»**,

поданий до захисту на здобуття ступеня доктора мистецтва за
спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

У процесі роботи над творчим мистецьким проєктом «Жанр Літургії у творчості Олександра Кошиця: виконавський аспект» на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» аспірант Смірнов Артур Юрійович показав себе як обдарована і творчо зріла особистість. У його мистецькій діяльності яскраво виявляються глибокий інтелект, безпосередність сприйняття, самовладання, свобода і дисципліна. Аспірант схильний до наполегливої праці, завжди прагне досягнути якнайкращих результатів. Високий рівень фахової підготовки, диригентська майстерність дають А. Смірнову змогу належно розкрити композиторський задум, вдало вибудувати музичну форму виконуваних творів, виявити і підкреслити головну музичну ідею, створювати досконалі завершені музичні образи. Завдяки цим якостям Артур Смірнов став наймолодшим головним диригентом Муніципальної академічної чоловічої хорової капели ім. Л.М. Ревуцького.

Митець активно пропагує українську хорову музику різних жанрів і стилів — від доби Бароко до сучасності. Так, з 2016 року він засновник та керівник молодіжного хору «Консонанс», з яким підготував та презентував 35 народних пісень в обробці Федора Якименка та здійснив запис творів французького композитора Жана Аві; з 2018-го почав працювати диригентом та помічником

художнього керівника Муніципальної академічної чоловічої хорової капели ім. Л. М. Ревуцького, з яким підготував серію програм та запис диску «Етнічне намисто України».

Ще у 2014 році А. Смірнов брав участь у Всеукраїнському конкурсі хорових диригентів ім. Дмитра Бортнянського м. Суми, де став переможцем конкурсу в номінації «за молитовність виконання»: подальший духовний зріст молодого диригента сприяв глибокому розумінню вербального тексту Літургій та його музичного утілення.

Вибір тематики творчого мистецького проекту А. Смірнова тісно пов'язаний з його виконавськими пріоритетами, зумовлюється актуальністю порушених проблем, їх причетністю до доленосних подій в історії України.

Тож у науковому обґрунтуванні творчого проекту обрано й відповідний об'єкт дослідження: п'ять Літургій Олександра Кошиця у контексті творчості композитора.

Завдяки багатому музикантському досвіду, широкій мистецькій ерудиції та належній науковій підготовці автор уперше докладно розглянув Літургії О. Кошиця в аспекті їх виконавських версій у богослужбовому та концертному просторах. Окрім того А. Смірнов до аналізу залучає інші духовні твори композитора, що дозволило автору визначити роль сакральної спадщини у життєтворчості митця. Новаторські пошуки, наполегливість і зацікавленість проблематикою дали аспіранту змогу науково осмислити жанрово-стильові та виконавські параметри жанру Літургії у творчості О. Кошиця, їх місце у музичній хоровій культурі України.

Дослідницька складова творчого мистецького проекту А. Смірнова відповідає всім вимогам до науково-творчої роботи такого жанру. Наукова праця містить анотації українською і англійською мовами, вступ, два розділи, висновки і список використаних джерел (194 позиції). Загальний обсяг роботи становить 4,1 авторських аркуша (98 сторінок), з них основного тексту — 3 авторські аркуші (69 сторінок).

У вступі сформульовано об'єкт, предмет, мету й завдання роботи, обґрунтовано актуальність і новизну досліджуваної тематики.

У першому розділі розглянуто духовні твори Олександра Кошиця у музикознавчих дослідженнях: автор детально проаналізував історію «кошицезнавства» за радянських часів та Незалежної України. Виявлено відсутність належного наукового як наслідок виконавського визнання духовної спадщини О. Кошиця. Тому другим підрозділом став огляд Літургій в контексті жанрово-стильових параметрів творчості О. Кошиця.

У другому розділі проаналізовано фундамент творчих пошуків О. Кошиця – традиції української церковної та народної музики; здійснено цілісний аналіз Літургій О. Кошиця та виокремлено їх виконавську долю.

У висновках узагальнено результати дослідження.

Наукове обґрунтування творчого проекту виконано на високому професійному рівні. За змістом воно є завершеною кваліфікаційною науковою працею. Автор дотримався всіх чинних вимог щодо її оформлення, визначив і обґрунтував актуальність, окреслив ступінь розробки проблеми, розкрив об'єкт

і предмет дослідження, визначив його наукову новизну і практичне значення, виконав усі завдання і досяг мети наукового обґрунтування мистецького проєкту.

Робота має практичну цінність як лекційний матеріал у викладанні навчальних курсів з історії української музики, історії мистецтва, історії хорового мистецтва, історії хорової літератури, аналізу музичних творів, у подальших дослідженнях із тематики роботи, а також у практичній роботі музикантів-виконавців — інтерпретаторів хорової творчості Олександра Кошиця Наукове обґрунтування доповнюється методичною розробкою спеціального курсу за темою мистецького проєкту — «Духовні твори українських композиторів першої половини ХХ століття у хоровій виконавській практиці». Усі запропоновані матеріали можуть бути використані як у концертній практиці, так і в навчальному процесі.

Творчий мистецький проєкт Артура Смірнова «Жанр Літургії у творчості Олександра Кошиця: виконавський аспект» було представлено, зокрема, на концерті-іспиті на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтв (Київ, 9 серпня, 2024 року). Концерт відбувся у Михайлівському золотоверхому соборі, (вул. Трьохсвятительська, 8, Київ).

Аспірант творчої аспірантури А. Смірнов в повному обсязі виконав індивідуальний навчальний план щодо творчої, наукової та освітньої складових освітньо-творчої програми за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Протягом навчання у творчій аспірантурі А. Смірнов опублікував за темою дослідження дві статті в наукових виданнях, затверджених ДАК МОН України як фахові в галузі «Мистецтвознавство» (1. Духовні твори Олександра Кошиця: жанрово-стильові особливості // Актуальні питання гуманітарних наук : зб. ст. / Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. Дрогобич : Гельветика, 2024. Вип. 74. Т. 2. С. 109–116. 2. Виконавська доля літургій О. Кошиця // Аспекти історичного музикознавства / Харківський нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2024. № XXXV (35). С. 30–46).

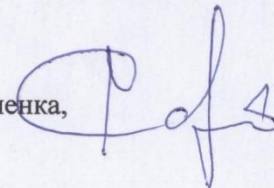
Апробація результатів наукової складової творчого мистецького проєкту відбулася на дев'ятьох наукових конференціях у таких доповідях: 1. Стародавні розспіви та їх гармонізації у літургійних циклах Олександра Кошиця // П'ята Міжнародна науково-практична конференція «Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях» (4–6 листопада 2021 р.) / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2021; 2. До питання жанрової специфіки духовної музики Олександра Кошиця // Всеукраїнська науково-практична конференція «Україна і світ Імена та події в педагогічній і культурно-мистецькій думці (до 270-річчя Дмитра Бортнянського)» (28 жовтня 2022 р.) / Глухівський нац. пед. ун-т ім. О. Довженка, 2022; 3. Духовні твори Олександра Кошиця у виконавській практиці церковних хорів Києва // II Міжнародна наукова конференція «Проблеми методології сучасного мистецтвознавства та культурології» (11–12 листопада 2022 р.) / НАМУ, Ін-т проблем суч. м-ва, 2022; 4. Сакральна музика Олександра Кошиця у репертуарі сучасних хорових колективів // Круглий стіл на тему «Сучасні естетичні тенденції у музичному мистецтві» (11 листопада 2022 р.) / НАМУ, Нац. муз. акад. України

ім. П. І. Чайковського. Київ, 2022; 5. Виконавські особливості жанру літургії Олександра Кошиця // Всеукраїнський круглий стіл на тему «Український фестивалний рух в умовах війни як один з найвагоміших важелів музично – історичного процесу» (03 жовтня 2023 р.) / НСКУ, НАМУ, 2023; 6. Олександр Кошиця: композиторсько-виконавська специфіка молитви «Отче наш» в п'яти циклах літургій // Всеукраїнський круглий стіл на тему «Про стан сучасного виконавського мистецтва» (27 жовтня 2023 р.) / НАМУ, 2023; 7. Духовна музика Олександра Кошиця в репертуарі хорових колективів України // Сьома Міжнародна науково-практична конференція «Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях» (Київ, 02–04 листопада 2023 р.) / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2021; 8. Виконавські особливості жанру літургії Олександра Кошиця // Міжнародна науково-практична конференція «Світова культурна спадщина в умовах формування нового світопорядку» (07 грудня 2023 року) / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2023; 9. Літургійна музика Олександра Кошиця: до питання редакції творів // Міжнародна науково-практична конференція «Україна-Юнеско: 70 років разом» (Київ, 25 квітня 2024 р.) / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2024.

Отже, враховуючи зазначені актуальність, наукову новизну, практичну значущість і перспективність теми, вважаємо, що науково-дослідницька і творча складові мистецького проекту «Жанр Літургії у творчості Олександра Кошиця: виконавський аспект» Артура Юрійовича Смірнова виконані на високому професійному рівні. Творчий мистецький проєкт Артура Юрійовича Смірнова відповідає вимогам МОН України та може бути рекомендованим до захисту в спеціалізованій разовій вченій раді на присудження ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Творчий керівник

Герой України, народний артист України,
лауреат Національної премії України імені Т. Г. Шевченка,
академік Національної академії мистецтв України,
професор, завідувач кафедри хорового диригування
Національної музичної академії України
імені П. І. Чайковського

ЄВГЕН САВЧУК

Науковий консультант

кандидат мистецтвознавства, в. о. професора,
професор кафедри історії української музики
та музичної фольклористики
Національної музичної академії України
імені П. І. Чайковського

ОЛЬГА ПУТЯТИЦЬКА